

Exam. Code : 103203

Subject Code : 1119

B.A./B.Sc. 3rd Semester

POLITICAL SCIENCE

(Indian Constitution)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :- Attempt any ONE question each from Section A, B, C and D. Each question is of 20 marks (Total 80 marks) and must be of 1000 words. Attempt ALL questions from Section E. Each question is of 2 marks (Total 20 marks) and must be of minimum 50 words.

SECTION—A

1. "The Constitution of a country seeks to establish its fundamentals or basic or apex organs of government and administration, describe their structure, composition, powers and principal functions, define the inter-relationship of these organs with one another, and regulate their relationship with the people, more particularly, the political relationship." Discuss the statement in relation to the making of India's Constitution.

OR

2. Discuss the Preamble of Indian Constitution.

SECTION—B

1. Discuss various Writs of Indian Constitution.

OR

2. Discuss fundamental duties mentioned in Indian Constitution.

SECTION—C

1. Discuss the composition of Indian Supreme Court. Critically highlight the role played by the apex court in bringing reforms in Indian Society.

OR

2. Critically discuss the position of Indian President.

SECTION—D

1. Critically discuss the role and powers of Chief Minister in India's Political System.

OR

2. Discuss the Governor's position in non-discretionary area.

SECTION—E

1. Equality before Law.
2. Concurrent List.
3. Socialistic Approach of Indian Preamble.
4. Right to Religion.
5. Composition of State Legislature.

6. Election of President.
7. Deputy Speaker.
8. Appointment of Governor.
9. Quasi-Federal System.
10. Writ of Habeas Corpus.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹਨ (ਕੁਲ 80 ਅੰਕ) ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 1000 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਭਾਗ ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ (ਕੁਲ 20 ਅੰਕ) ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਮੂਲਭੂਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਬਣਤਰ, ਰਚਨਾ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਬੰਧ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

2. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਅ

1. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

2. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਏ

1. ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

2. ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਸ

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਤਾਕਤਾਂ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

2. ਗ਼ੈਰ-ਇਖਤਿਆਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਹ

1. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ
2. ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ
3. ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦਾ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

4. ਧਰਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
5. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ
6. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ
7. ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ
8. ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ
9. ਅਰਧ-ਸੰਘੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
10. ਹੈਬਸ ਕਾਰਪਸ (Habeas Corpus) ਦੇ ਲੇਖ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਕ, ਖ, ਗ ਤਥਾ ਘ ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਮੈਂ ਸੇ ਕੋਊ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 20 ਅੰਕ ਹੈਂ (ਕੁਲ 80 ਅੰਕ) ਤਥਾ ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ 1000 ਸ਼ਬਦੋਂ ਮੈਂ ਦੋ। ਭਾਗ ਙ ਕੇ ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 2 ਅੰਕ ਹੈਂ (ਕੁਲ 20 ਅੰਕ) ਤਥਾ ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਕਮ ਸੇ ਕਮ 50 ਸ਼ਬਦੋਂ ਮੈਂ ਦੇਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. “ਕਿਸੀ ਦੇਸ਼ ਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਪਨੇ ਮੂਲਭੂਤ ਸਿਧਾਂਤ ਯਾ ਸਰਕਾਰ ਯਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਯਾ ਸ਼ੀਰ੍ਧ ਅੰਗ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁਤਾ ਹੈ, ਉਸਕੀ ਸੰਰਚਨਾ, ਰਚਨਾ, ਸ਼ਕਿਤੀਓਂ ਔਰ ਪ੍ਰਮੁਖ ਕਾਰੀਓਂ ਕਾ ਵਰ੍ਧਨ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਇਨ ਅੰਗੋਂ ਕੇ ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਸਾਥ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਔਰ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਉਨਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕੋ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਸੇ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਬੰਧ।” ਭਾਰਤ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਮੈਂ ਬਿਆਨ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।

ਅਥਵਾ

2. ਭਾਰਤੀਯ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਤਾਵਨਾ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਭਾਰਤੀਯ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।

ਅਥਵਾ

2. ਭਾਰਤੀਯ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੈਂ ਵਰ੍ਧਿਤ ਮੌਲਿਕ ਕਰ੍ਤਵੀਓਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।

ਭਾਗ—ਗ

1. ਭਾਰਤੀਯ ਸਰ੍ਵੋਚ੍ਚ ਨ੍ਯਾਯਾਲਯ ਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜ ਮੈਂ ਸੁਧਾਰ ਲਾਨੇ ਮੈਂ ਸ਼ੀਰ੍ਧ ਨ੍ਯਾਯਾਲਯ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਭੂਮਿਕਾ ਕੋ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਰੂਪ ਸੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰੇਂ।

ਅਥਵਾ

2. ਭਾਰਤੀਯ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰਪਤਿ ਕੀ ਸਥਿਤਿ ਪਰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।

ਭਾਗ—ਘ

1. ਭਾਰਤ ਕੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵ੍ਯਵਸਥਾ ਮੈਂ ਮੁਖ੍ਯਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਔਰ ਸ਼ਕਿਤੀਓਂ ਪਰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।

ਅਥਵਾ

2. ਗੈਰ-ਵਿਵੇਕਪੂਰ੍ਣ ਕ੍ਸੇਤ੍ਰ ਮੈਂ ਰਾਜ੍ਯਪਾਲ ਕੀ ਸਥਿਤਿ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ।

ਭਾਗ—ਙ

1. ਕਾਨੂਨ ਕੇ ਸਮਕ੍ਸ਼ ਸਮਾਨਤਾ
2. ਸਮਵਰ੍ਤੀ ਸੂਚੀ
3. ਭਾਰਤੀਯ ਪ੍ਰਸ਼ਤਾਵਨਾ ਕਾ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ

4. धर्म का अधिकार
5. राज्य विधानमंडल की संरचना
6. राष्ट्रपति का चुनाव
7. उप-सभापति
8. गवर्नर की नियुक्ति
9. अर्ध-संघीय प्रणाली
10. हेबस कॉर्पस (Habeas Corpus) के लेख।

downloaded from
StudentSuvidha.com